

Direktor škole u izgradnji – Ivan Filipović

Prvi direktor „škole u izgradnji“ bio je gospodin Ivan Filipović, nastavnik matematike i fizike. Zamolili smo ga razgovor o gradnji naše škole i početku rada, čemu se on vrlo rado odazvao i imao mnogo toga za reći.

Razgovor s tim vrijednim čovjekom, ogromnog učiteljskog i životnog iskustva vodili su članovi novinarske skupine naše škole koju vodi profesor hrvatskog jezika, gospodin Zoran Novosel. Susret se održao hladnog prosinačkog dana 2013. godine, u ugodnom okruženju naše školske knjižnice.

Možete li nam, za početak, reći nešto o sebi?

Rođen sam još u onoj prvoj, Karađorđevoj Jugoslaviji, a malu maturu sam položio kada je ona propala, pred sam Drugi svjetski rat. U obitelji je bilo četvero djece, a ja sam bio najstariji, zatim dvije godine mlađi brat, a onda još dvije sestre. Majka je imala s nama puno posla, jedina žena u kući. Osnovna škola trajala je četiri godine, zatim se nakon još četiri polagala „mala matura“ (nakon današnjeg osmog razreda), a nakon toga sam polaganjem ispita završio i „veliku maturu“. To mi je bilo najteže. Moj put od kuće do škole bio je dug 7.5 km, a hodao sam pješice, po kiši i snijegu. Autobusa tada uopće nije bilo. Nije mi bilo teško. Zatim je došao rat, poslije rata školovanje, pa iskustvo rada u nekoliko škola, od kojih mi je ova jedna od najdražih.

Nas su odgajali roditelji, a ne samo nastavnici. Bilo je najvažnije kakav si čovjek, poštuješ li i cijeniš drugog čovjeka, bez obzira bio on mlad ili star, osim zločinca. Danas mnogi roditelji misle da nije njihova obveza odgajati svoju djecu.

Kako je započela gradnja ove škole?

Prema urbanističkom planu ova je škola trebala biti smještena blizu pošte. Trebalo je srušiti 28 kuća, što bi unesrećilo 28 obitelji, a i puno bi vremena proteklo do samog početka gradnje. U to vrijeme radio sam u staroj školi u Dubravi. I moja supruga je bila učiteljica u istoj školi. U početku smo radili u četiri smjene, od 7.30 do 19.30. Između smjena bilo je svega 10 minuta za izlazak i ulazak učenika i početak nastave. Nastavni sat je trajao 40 minuta.

Zbog toga se morala graditi nova škola.

U blizini ove škole i sam sam, sa suprugom i kćeri, gradio svoju obiteljsku kuću. Borio sam se za provođenje kanalizacije i svega ostalog u naselju koje je nastajalo. Ljudi u Dubravi čuli su za mene pa su me pred izbore kandidirali, a da me uopće nisu ništa pitali. Nisam znao da sam kandidat na izborima, dok nisam došao na izbore i ugledao svoje ime. Normalno, došao sam u Skupštinu grada i vršio pritisak da se promijeni urbanistički plan i izbjegne rušenje spomenutih kuća. Imao sam podršku suradnika, sedmero prosvjetnih radnika koji su mi zdušno pomagali na sjednicama gradske skupštine, pa i u Saboru. Na mjestu gdje je danas škola bile su predviđene garaže, radionice i koješta drugo. I tako smo uspjeli! Prisivajam si dio zasluga za uspjeh, jer sam se borio bez „dlake na jeziku“ za obje škole, i onu u Studentskom gradu i ovu na Klaki. U gradnju škole na Studentskom gradu nisam se uplitao, iako mi se sve baš nije sviđalo, a i gradila se predugo, dvije i pol godine. Budući da sam svima već dojadio svojim „gundanjem“, to su me imenovali „direktorom u izgradnji“. Počeo sam voditi izgradnju škole od idejnog projekta, a on je uvijek najvažniji. Bila je to prva škola u Jugoslaviji po tom projektu, pa je na otvaranju bio i sam projektant. Po istom projektu napravljen je u idućim godinama još niz škola po cijeloj ondašnjoj državi. U nekim dijelovima je došlo do odstupanja od projekta, pa nije sagrađena radio stanica dosega do obližnjih škola, koje bi tu mogle naručiti predavanja po svom izboru. Instalacije su provedene u zidovima, no sam toranj iznad ove knjižnice nije napravljen. Škola je sagrađena temeljito, čemu svjedoči to da 30 godina na njoj nije trebalo većih popravaka. Gradila se samo 11 mjeseci. Kad je počela gradnja, bio sam svaki dan na gradilištu, ujutro oko šest - pola sedam, prije radnika. Nije mi to bilo teško.

Ima li kakvih posebnih događaja koji su se zbili tijekom gradnje?

Svaki puta kada stanem na stepenice za gornju etažu sjetim se jednog takvog događaja. Kažu mi radnici: „ Pogledajte kakve stepenice!“

Krenem stepenicama prema gore i osjetim da nešto nije u redu. Vratim se nazad i krenem ponovno. Kažem: „Dajte mi metar!“ Počnem mjeriti i vidim - razlika u stepenicama je 12 mm.

„Nije to ništa, djeca to pretrče!“ kažu radnici.

„Djeca će to osjetiti kad sam osjetio ja, moji zglobovi. Djeca će trčati i zapinjati. Skidaj dolje!“ kažem.

Skidali su sloj betona. Krenem ponovno i opet osjetim razliku. Mjerim. Sada je razlika 9 mm. Tako su radnici tri puta brusili, dok nisu ujednačili visinu.

Kad su se počeli zidati zidovi, tražio sam prirodnu ciglu. Nisam znao kakva „nevremena“ dolaze i kako će ta cigla dobro čuvati zidove od šaranja. Nekada se po zidovima nije šaralo, čuvale su se škole i voljele. Jednom prilikom primijetio sam da se ugrađuju cigle u dvije različite nijanse. Već se sazidalo na prvoj etaži do visine oko 1 m. Došao sam i viknuo: „Prekini zidanje!“ Pozvao sam poslovođu i bio malo nepristojan, jer drugačije se nije moglo: „Zar vi mislite da gradimo štalu i da će tu biti šareni telci? Zidovi vam baš tako izgledaju! Proberite opeku i neka jedna etaža bude u jednoj nijansi, a druga u drugoj, ako baš treba!“

Ima li u samoj izgradnji neka potpuno Vaša ideja?

Postojala su čak tri probna projekta nad kojima smo izvršili izmjene i poboljšanja do konačnog projekta. Želio sam prostorije za cjelodnevni boravak urediti tako da djeca imaju krevete za popodnevni odmor koji bi bili prislonjeni na zid, a za potrebe odmora bi se spustili. Nažalost to nije realizirano zbog nerazumijevanja osobe nadležne za financijsku potporu unutarnjem uređenju kojoj sam se možda i zamjerio jer nisam pristao na neke nemoralne zahtjeve.

Kako je škola dobila ime po Mati Lovraku i nosi li to ime od početka?

Živo se sjećam Mate Lovraka, učitelja u Velikom Grđevcu, mjestu koje je blizu mog sela i mjesta u kojem sam išao u školu. Bio je jako dobar s mojim učiteljem Ivom Kovačevićem. Da nije bilo tog mog učitelja, moj mi otac ne bi dao ići dalje u školu jer sam kao najstariji trebao ostati „na zemlji“, a mlađi su mogli ići dalje. Moj učitelj je bio vrlo uporan, a mišljenje učitelja se u to vrijeme uvažavalo i to od strane odraslih i djece. Govorio je da je preda mnom budućnost. Moja prva nagrada u školi u drugom razredu

bila je upravo jedna knjižica Mate Lovraka „Francek drugi hrabri i njegova družina“. Cijenili smo Matu Lovraka kao dobrog čovjeka, učitelja, pisca.

Mato Lovrak umro je dva mjeseca prije službenog otvaranja škole. Kako mi je Lovrak ležao na srcu požurio sam s još dvije kolegice k njegovoj obitelji, supruzi i pokćerki, kako bismo dobili suglasnost za imenovanje škole njegovim imenom, prije nekog drugog. Grad je rado dao suglasnost na tu želju kolektiva. Zbog dugogodišnjeg učiteljskog iskustva i književnog rada, u kojem se najčešće obrađuju školske tematike, lik Mate Lovraka nam je vrlo blizak.

Koliko je škola imala učenika na svojem početku?

Na samom početku škola je imala 682 učenika koji su došli iz susjednih škola. Počeli smo raditi u dvije smjene, a u drugoj su bili samo prvi i drugi razredi. Sedamnaest učitelja došlo je iz OŠ Vjenceslava Novaka, a sedam iz „29. novembra“. Cijelo naselje bilo je veliko gradilište.

Kakva su bila kućna pravila na početku?

Učenici su voljeli ići u školu, bili su željni znanja. Nije trebalo velike strogoće. Odmah po formiranju kolektiva povukao sam se s mjesta ravnatelja, jer sam volio rad u razredu, a i neke druge okolnosti pomogle su mi da donesem takvu odluku.

Moj nasljednik na mjestu ravnatelja zamolio me da preuzmem jednog vrlo problematičnog učenika. Prvih tjedan dana pustio sam ga na miru, a onda ga pozvao u kabinet i rekao mu da se ide ošišati u Studentski grad.

„Nemam novca!“ rekao je.

Odgovorio sam: „Ja ću ti dati, a tvoji roditelji će mi već vratiti.“

Nikad nisam povisivao glas, moj glas je po sebi bio dovoljno težak.

Htio je uzeti torbu, no rekao sam: „Torbu ostavi ovdje!“

Svi su mi govorili da ga više neću vidjeti.

Prošao je prvi sat, pa drugi i treći, a njega nema. Kad je završio četvrti sat, učenici su pitali što će s torbom. „Ostavite je!“ rekao sam. Kad su svi otišli, vratio se ošišan, uredan, bez da sam glas povisio. Sve ostale razrede završio je uspješno. Na žalost, kasnije

se ponovno vratio starim navikama i nije dobro završio. No, dok je bio pod našom brigom, bio je dobro.

Kako ste se odlučili za zvanje učitelja?

Moj mi je učitelj bio uzor. Malu maturu završio sam 1942. godine.

Počeo je rat i partizani su napadali moje kotarsko mjesto Garešnicu.

Otac je bio mobiliziran, a majka je ostala sama „na zemlji“.

U nastavku školovanja polagao sam razredne ispite te sam u jednoj godini položio dva razreda i maturirao 1944. godine.

Ostatak vremena pomagao sam majci.

Jesu li u Vaše vrijeme đaci išli na maturalac?

U vrijeme rata ne, no kasnije jesu. Đacima je maturalac bio nagrada za njihov rad, trud i dobro vladanje. Lijepo je ukoliko im se može omogućiti to putovanje jer donosi puno veselja.

Koliko ste dugo bili ravnatelj?

Bio sam ravnatelj i ranije, u Benkovcu pedesetih godina, zatim u Dugom Selu u centralnoj školi s više područnih škola, ali sam uvijek bježao od toga. Uvijek mi je bilo draže poučavati matematiku, ali i proširivati znanje i vještine svojih učenika. Volio sam uzgajati cvijeće i cijepiti voćke i učiti zainteresirane učenike o tome.

Čime se bavite u mirovini?

U mirovini? E, to je već malo ljepša stvar. U mirovinu sam otišao 1985. godine. Meni nije u mirovini dosadno. Osim uzgajanja cvijeća i dijeljenja sadnica, uz moju baku sam se kao malen dječak zaljubio u pčele. Već odavno sam imun na ubod pčele. Otkako se moram brinuti o svojoj bolesnoj supruzi, pčelinjak sam ustupio susjedu. Već sam ga ranije poučio o uzgoju pčela i provjerio je li alergičan na ubod jer tada se ne bi smio baviti pčelama.

Što biste poručili današnjim učenicima?

To je možda najlakše, a ujedno i najteže. Pošteno raditi i uvijek biti Čovjek.

Gospodin Ivan Filipović odličnog je zdravlja i kondicije, brzih misli i isto takvog hoda, po stubištu škole koju je gradio i koju voli i naselju Klaka, na putu kući, u zimskom danu, bez zimskog kaputa (nije mu hladno), kroničar i legenda, u sjećanju mnogih generacija pojam i autoritet.

Zahvalili smo mu na vremenu koje je odvojio za nas, za svoju i našu školu i poželjeli mu dobro zdravlje i još puno lijepih životnih trenutaka.

Novinarska grupa OŠ Mate Lovraka, prosinac 2013.